

Geachte leden van het college,

INLEIDING

Veiligheidsregio Drenthe (VRD) is een uitvoeringsorganisatie van en voor gemeenten. Samen met gemeenten en partners wordt gewerkt aan een veilig Drenthe. Om te weten wat gemeenten belangrijk vinden in de dienstverlening van de VRD, voeren we het gesprek met elkaar over ontwikkelingen voor de komende jaren. De uitkomsten van de gesprekken met gemeenten en de inbreng van adviseurs van de VRD zijn verwoord in deze brief en geven richting aan het opstellen van de begroting 2019.

In deze brief treft u een inhoudelijke terugblik en vooruitblik aan op de ontwikkelingen binnen een aantal thema's voor het begrotingsjaar 2019. Daarbij is het van belang om op voorhand te benoemen dat:

1. de beleidsinhoudelijke koers voor 2019 in lijn en vergelijkbaar is met voorgaande jaren. We blijven dagelijks uitvoering geven aan onze missielijnen:
  - wij treden op bij calamiteiten en crises;
  - wij vergroten de bewustwording bij burgers, bedrijven en instellingen over fysieke veiligheid;
  - wij zijn onderdeel van de samenleving;
  - wij zijn een vitale en flexibele organisatie.
2. de VRD wil inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen op zowel de korte (planbaar) als op de lange termijn (niet planbaar). In deze brief wordt ruimte gevraagd voor deze ontwikkelingen, want we leven in een wereld die complex is en enorm snel verandert. Dat brengt onzekerheid over de nabije en verre toekomst. Het is niet te voorspellen hoe onze samenleving verandert op het gebied van digitalisering, klimaatverandering, vergrijzing, krimp en andere ontwikkelingen. Een toekomstbestendige veiligheidsregio is adaptief, omarmt maatschappelijke ontwikkelingen en bereidt zich hierop voor;
3. onze begroting – in de vier jaar na de regionalisering – steeds beter en nauwkeuriger aansluit op de taak en uitvoering van de organisatie. Dit betekent ook dat de financiële rek uit de begroting is en dat extra taken, inspanningen of stijgingen niet meer kunnen worden opgevangen zonder een extra financiële inspanning van de gemeenten. Aan het einde van deze kaderbrief is een overzicht opgenomen met een indicatie van de benodigde bedragen en wat dit betekent voor de gemeentelijke bijdragen aan de VRD.

INHOUDELIJKE THEMA'S

Brandweezorg 'nu en in de toekomst'

Dagelijks rukt de brandweer in Drenthe gemiddeld zes keer uit om burgers te helpen bij branden, ongelukken of incidenten. De brandweerposten hebben nog voldoende vrijwilligers om goede hulp te verlenen, maar - vooral overdag – begint dit meer te knellen. Het is een landelijke tendens dat vrijwilligers niet meer voor 'het leven vrijwilliger zijn'. Dit geldt ook voor de regio Drenthe en zal, gelet op een aantal maatschappelijke ontwikkelingen (krimpregio/vergrijzing), wellicht sterker afnemen dan in stedelijke regio's. Dit betekent dat het huidige model van brandweezorg steeds meer onder druk komt te staan.

Naast deze maatschappelijke ontwikkelingen nemen de technologische ontwikkelingen steeds sneller toe. Auto's worden bijvoorbeeld 'slimmer', veiliger en complexer. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de hulpverlening door de brandweer. Ook kunnen brandweermensen door de nieuwe informatietechnologie direct beschikken over actuele informatie op de weg, in een gebouw of bij een evenement. Al deze ontwikkelingen geven voor de VRD aanleiding om continu te kijken of en waar verbetering nodig is met als uiteindelijk doel de burger zo goed en efficiënt mogelijk te helpen.

Hoe de brandweezorg er in 2040 uitziet is – gelet op de snelle maatschappelijke en technologische ontwikkelingen – nu niet te voorspellen of te plannen. Wel is het aannemelijk dat de huidige wijze en organisatie van de brandweezorg niet meer passend en efficiënt zal zijn. Het is daarom van belang om vroegtijdig te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Het doel hiervan is de betrokkenheid van de medewerkers te behouden. Door middel van meer eigenaarschap in de brandweerposten, het onderzoeken van andere vormen van brandbestrijding en bewust te innoveren voor de niet planbare toekomst. Zo is de VRD op dit moment bijvoorbeeld bezig om de brandweermensen te voorzien van 'slimme' pagers. Met deze pagers kan snel inzicht worden gegeven in de beschikbaarheid van vrijwilligers voorafgaand en tijdens een incident. Ook is de VRD bezig om te onderzoeken of - voor die brandweerposten waar de bezetting steeds meer begint te knellen - de werkwijze kan worden aangepast zodat de bestrijding en hulpverlening bij bepaalde incidenten met minder (dan zes) brandweermensen veilig kan worden georganiseerd.

Voor 2019 vraagt de VRD steun en ruimte om capaciteit en middelen in te zetten om met nieuwe ideeën, producten en werkwijzen te experimenteren. Voor de financiële dekking van deze experimenten wordt in eerste instantie gezocht in de eigen begroting en door middel van subsidies. Indien nodig worden gemeenten om een extra bijdrage gevraagd.

Rampenbestrijding & crisisbeheersing

De VRD blijft zich samen met de ketenpartners inzetten om de functionarissen die een rol hebben in de rampbestrijding- en crisisbeheersing op te leiden, te trainen en te oefenen. Dit gebeurt op een wijze die aansluit op de behoeften van de functionarissen en de ontwikkelingen in de maatschappij (bijvoorbeeld terrorismebestrijding). Wel constateren we dat de bezuinigingen in het verleden bij alle betrokkenen ertoe hebben geleid dat voorbereiding op rampen en crises steeds meer onder druk komt te staan. Zo blijkt het moeilijk om tot een gezamenlijke uitvoering van het opleiding-, training- en oefenprogramma te komen, staan voorbereidingen op planvorming onder druk en is het takenpakket van het veiligheidsbureau te omvangrijk voor de beschikbare capaciteit. We gaan de komende jaren inzetten om de voorbereiding op rampen en crises met alle netwerkpartners weer een nieuwe impuls te geven.

Temeer omdat crises zich (ook) steeds ontwikkelen; van een klassiek fysiek incident gaan we steeds vaker naar een complex probleem dat het maatschappelijk leven in zijn geheel aantast. Bijvoorbeeld met ICT, terrorisme, milieuproblematiek of incidenten door verwarde personen in de wijk. De VRD kan - als gemeenschappelijk orgaan - zich inzetten om samen met de netwerkpartners een verkenning uitvoeren op welke wijze de aanpak en benadering van een crisis blijft aansluiten op de behoefte van de lokale overheid.

Voor 2019 vraagt de VRD u om extra financiële middelen om invulling te geven aan deze verkenning.

Ontsluiten data zorginstellingen bij rampen en crises

Om gewonden en slachtoffers zo snel en goed mogelijk te helpen is het wenselijk om altijd een actueel beeld te hebben van de behandelcapaciteit van de verschillende zorginstellingen in de omgeving. Op dit moment wordt deze informatie niet structureel centraal met elkaar gedeeld. Door continu informatie uit zorginstellingen te delen kan bij een ramp of crises of bij een mogelijke dreiging de GHOR haar adviserende taak naar de zorginstellingen en naar het openbaar bestuur eerder oppakken. Landelijk is een aantal systemen in gebruik die het mogelijk maken om dergelijke informatie met elkaar te delen. In 2018 gaat de GHOR Drenthe met de zorginstellingen een verkenning uitvoeren welk systeem passend is voor onze regio.

In 2019 vindt aanschaf en implementatie van dit systeem plaats. In de begroting 2019 wordt deze investering nader uitgewerkt.

Meldkamer Noord-Nederland

Veiligheidsregio Drenthe is één van de zeven partners die samen de Meldkamer Noord-Nederland vormen. Samen met politie, ambulancediensten en de veiligheidsregio's Groningen en Fryslân, willen we de meldkamer voorbereiden op de toekomst.

Van een relatief eenvoudige "112, wie wilt u spreken" meldkamer die gericht is op telefonische meldingen, willen de partners de meldkamer laten doorgroeien naar een centrum van gecoördineerde informatieverwerking; een datacentrum waar meldingen op diverse wijze binnen komen met als doel de burgers in nood te helpen en de hulpverleners hierin te ondersteunen. Als gevolg van de complexiteit van de samenwerking en de techniek, vraagt dit een gezamenlijke inspanning om toe te groeien naar de meldkamer van de toekomst.

Voor 2019 vraagt de VRD ruimte om capaciteit en middelen in te zetten om met nieuwe ideeën, producten en werkwijzen te experimenteren voor de 'meldkamer van de toekomst'. Voor de financiële dekking van deze experimenten wordt in eerste instantie gezocht in de eigen begroting en door middel van subsidies.

Visie op Veilig Leven

In 2019 zetten we onverminderd in op het voorkomen van incidenten, minder slachtoffers en minder schade. Brandweer en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) richten zich samen met de partners op de risico's die er toe doen en trachten deze risico's en hun impact te verkleinen door preventieve maatregelen.

De VRD is van mening dat bewustwording over (brand)veilig leven het beste kan worden gestimuleerd door in dialoog te zijn met inwoners en ondernemers van Drenthe over risico's, effecten en zelfredzaamheid. Zo is onlangs de campagne 'Ik wil je zien' gehouden (uitdelen van fietslampen aan scholieren). Ook wordt een vervolg gegeven aan de succesvolle campagne "wie is de bock" waarbij carbidknallers bewust worden gemaakt van veilig carbid schieten.

De VRD ziet zichzelf als 'gereedschapskist' met deskundigheid, materieel, netwerken en capaciteiten die op het gebied van veiligheid ten dienste staat van de lokale samenleving, gemeenten en andere overheden. De VRD ziet mogelijkheden en kansen om – samen met andere organisaties zoals bijvoorbeeld de GGD – hier in de toekomst invulling aan te geven.

In 2019 wil de VRD deze mogelijkheden en kansen verder uitwerken in een nieuwe meerjarenvisie voor de VRD.

Veranderingen Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet in 2021 heeft gevolgen voor bijvoorbeeld de advisering rond (ver)bouw van objecten door de brandweer en bij evenementen door brandweer en GHOR. De benadering vanuit de Omgevingswet is meer gebaseerd op 'ja mits' in plaats van 'nee tenzij'. De gemeenten in Drenthe werken op eigen tempo toe naar de 'formele' inwerkingtreding in 2021. Tot de inwerkingtreding van deze nieuwe wet geeft de VRD – zoals op dit moment gebruikelijk – invulling aan haar advies- en toezichtstaak. Daarnaast zijn er gemeenten die vooruitlopend op de inwerkingtreding van de nieuwe wet de komende jaren gaan experimenteren. De VRD ziet kansen en wil gemeenten hierin ondersteunen daar waar mogelijk en gewenst in gezamenlijkheid (bijvoorbeeld vanuit één loket) met andere gemeenschappelijke adviserende organisaties zoals RUD en GGD. De gesprekken hierover worden in 2018 gestart, inclusief een verkenning naar de mogelijke samenwerking en financiering voor de komende jaren.

Voor 2019 betekent dit dat de positie van de VRD in 2019 meer zichtbaar zal zijn om samen met de gemeenten en andere partijen de Omgevingswet in te voeren. Hiervoor vragen wij extra financiële ruimte.

Investeren in personeel

De medewerkers van de VRD willen werken in een organisatie op basis van vakmanschap, verbinding en vertrouwen. Het werken op basis van waarden vraagt om een andere organisatiecultuur en – structuur en 'nieuwe zekerheden'. Deze verandering is de afgelopen jaren in gang gezet en wordt de komende jaren voortgezet. Dit geldt ook voor de samenwerking met de GGD Drenthe op het terrein van de bedrijfsvoering.

Investeren in eigen en nieuw personeel verdient extra aandacht. Aan de ene kant omdat een behoorlijk aantal collega's met pensioen gaat en daarmee kennis en vaardigheden voor de organisatie verloren gaat.

Ook is het van belang om over personeel te beschikken die de competenties en vaardigheden hebben om mee te kunnen met de ontwikkelingen in de maatschappij. In de bedrijfsvoering staan wij bijvoorbeeld voor nieuwe, complexere opgaven. Onder invloed van een snel veranderende maatschappelijke context, waaronder de exponentiële toename van digitalisering neemt de vraag naar informatie - zowel in hoeveelheid als in complexiteit - toe. Dit vraagt om specifieke kennis en capaciteit op het gebied van data bewerken en analyseren.

Voor 2019 betekent dit dat de komende jaren extra financiële ruimte nodig is.

Andere manier van kwaliteit meten (spoor2)

Om de kwaliteit van de VRD te volgen, wordt in 2018 een nieuw kwaliteitsinstrument toegepast. Met deze nieuwe manier van kwaliteit meten wordt rekening gehouden met verschillende invalshoeken op kwaliteit, namelijk die van de overheid (wet- en regelgeving en beleid), de professional en de samenleving. De VRD haalt meetbare, merkbare en beleefde kwaliteit op van burgers, ketenpartners en collega's en koppelt dit aan cijfers en trends. In de afgelopen maanden heeft deze nieuwe werkwijze vorm gekregen. Ook worden in 2018 de voorbereidingen getroffen voor de wettelijke visitatie in 2019.

Het 'nieuwe' spoor en de wijze waarop kwaliteit in beeld wordt gebracht biedt ook mogelijkheden om de inhoudelijke en financiële verantwoording op een andere, eigentijdse en actuele manier te organiseren die past bij een waardegedreven organisatie. In 2018 wordt de tussentijdse informatievoorziening aan het bestuur aangepast. De 5- en 9-maandsrapportages worden vervangen door drie kwartaalrapportages.

In 2019 wordt de geïntroduceerde samenvoeging van kwaliteitsmeting en (financieel) verantwoorde geëvalueerd en zal daarmee definitief de nieuwe werkwijze worden.

FINANCIËEL

In deze paragraaf geven wij een overzicht van het verloop van het totaal van de gemeentelijke bijdragen en worden deze toegelicht.

Gemeentelijke bijdrage gebaseerd op vastgestelde begroting 2018

In 2017 werd de VRD geconfronteerd met een cao-stijging van 3,25%. Deze stijging werd bekend nadat de begroting 2018 was vastgesteld. De gevolgen voor 2017 hebben wij, conform de destijds geldende bestuurlijke lijn, opgevangen binnen de exploitatie. Voor 2018 en de jaren daarna leidt dit tot een tekort van (€ 507.000,-) per jaar. Om dit tekort op te vangen wordt, gelijktijdig met de concept begroting 2019, een begrotingswijziging 2018 voor zienswijze aan de gemeenten aangeboden.

Gemeentelijke bijdrage begroting 2019

Als basis voor de begroting 2019 is de - nog te wijzigen - begroting 2018 genomen. Aanvullend hierop vragen we voor de ontwikkelingen rampenbestrijding en crisismanagement, investeren personeel en de Omgevingswet een extra financiële bijdrage. Het totale bedrag voor deze ontwikkelingen ramen wij indicatief op € 300.000,- voor 2019 en de jaren daarna. Dit bedrag wordt in de begroting 2019 nader gespecificeerd en onderbouwd.

Voor loon- en prijsstijgingen is, in tegenstelling tot eerdere begrotingen, vanaf 2019 een bedrag van € 555.000,- opgenomen. De cijfers zijn ontleend aan de ramingen van het Centraal Plan Bureau (loonvoet sector overheid en materiële overheidsconsumptie). Tot en met 2018 heeft de VRD loon- en prijsstijgingen zelf opgevangen door het doorvoeren van bezuinigingen. In deze kaderbrief is al aangegeven dat deze lijn niet meer verantwoord is; de financiële rek is eruit. Gezien de stijging van afgelopen jaren (de cao voor ambtenaren is in korte tijd twee keer met ruim 3% verhoogd), laat een dergelijk effect zich niet meer opvangen binnen de exploitatie, of door een beroep te doen op de algemene reserve.

Overigens worden gemeenten via het gemeentefonds gecompenseerd voor deze ontwikkelingen (in het gemeentefonds aangeduid als accres-ontwikkelingen).

Op peil brengen investeringsbudget

In 2017 heeft het bestuur van de VRD een besluit genomen om de financiële ruimte die toen in het investeringsprogramma zat aan te wenden voor loon- en prijscompensatie en te accepteren dat dit vervolgens een jaarlijkse uitzetting van de begroting tot gevolg zou hebben van € 60.000,- per jaar.

Autonome ontwikkelingen

In 2019 worden we geconfronteerd met het wegvallen van de impuls gelden voor lokaal omgevingsbeleid; een bedrag van jaarlijks € 60.000,-. Vanaf 2021 zal door de ontwikkelingen rondom de meldkamer de bijdrage abonnementskosten voor het Openbaar Meldsysteem wegvallen, jaarlijks € 200.000,-.

Tabel: opbouw gemeentelijke bijdrage basistaken¹ vanaf 2018:

Opbouw gemeentelijke bijdrage basistaken vanaf 2018	x € 1000
Totale vastgestelde gemeentelijke bijdrage conform begroting 2018	23.205
cao-stijging 2017 (3,25%)	507
Aangepaste bijdrage 2018	23.712
<i>Opbouw 2019</i>	
Aangepaste gemeentelijke bijdrage 2018	23.712
Loon- en prijsstijging 2,34%	555
Rampenbestrijding en crisisbeheersing, investeren personeel en omgevingswet	300
Op peil brengen investeringsprogramma	60
Wegvallen impulssubsidie	60
Bijdrage 2019	24.687
<i>Opbouw 2020</i>	
Gemeentelijke bijdrage 2019	24.687
Loon- en prijsstijging 2,68%*	662
Op peil brengen investeringsprogramma	60
Bijdrage 2020	25.408
<i>Opbouw 2021</i>	
Gemeentelijke bijdrage 2020	25.408
Loon- en prijsstijging 2,74%*	696
Op peil brengen investeringsprogramma	60
Wegvallen OMS bijdrage	200
Bijdrage 2021	26.365
<i>Opbouw 2022</i>	
Gemeentelijke bijdrage 2021	26.365
Loon- en prijsstijging 2,74%*	722
Op peil brengen investeringsprogramma	60
Bijdrage 2022	27.147

* De percentages/bedragen voor prijs- en looncompensatie voor de jaren 2020 tot en met 2022 zijn indicatief in bovenstaande tabel opgenomen. In de begroting worden deze bedragen nader gespecificeerd.

¹ Op dit moment is een voorstel in besluitvorming over de ondersteuning van het Veiligheidshuis Drenthe door de VRD. De financiële effecten hiervan zijn niet meegenomen in de tabellen.

Tabel: bijdrage per gemeente

Overzicht gemeentelijke Bijdrage	Gemeentelijk Bijdrage aan VRD 2018 Begroting 2018	Gemeentelijk Bijdrage aan VRD 2019 Kaderbrief	Verhoging Op basis van verdeelsleutel	Verhoging Op basis ontwikkelingen kaderbrief	Verhoging Gemeentelijke bijdrage
Aa en Hunze	1.280.822	1.378.492	7.612	90.055	97.669
Assen	2.780.636	2.946.418	-12.350	178.129	165.782
Borger-Odoorn	1.100.037	1.230.684	46.310	84.336	130.647
Coevorden	1.772.725	1.915.175	16.754	125.694	142.450
De Wolden	1.210.647	1.255.085	-31.090	75.526	44.438
Emmen	4.858.739	5.071.453	-89.119	301.830	212.715
Hoogeveen	2.238.383	2.380.437	-2.573	144.625	142.054
Meppel	1.307.209	1.423.597	25.644	90.742	116.388
Midden Drenthe	1.517.056	1.663.044	35.390	110.595	145.988
Noordenveld	1.355.897	1.445.433	-125	89.660	89.536
Tynaarlo	1.318.875	1.409.967	4.537	86.553	91.092
Westerveld	1.015.845	1.085.226	-989	70.369	69.381
	21.756.872	23.205.012	0	1.448.114	1.448.140
Emmen 24 UUR	1.448.101	1.481.987	-	33.886	33.886
Totaal	23.204.973	24.686.999	0	1.482.000	1.482.026